

Выпальванне іржышча

Папярэдняя інфармацыя

Выпальванне – падпальванне сухой расліннасці з мэтай больш хуткага зелянення луга (пашы) або палохання паляўніча-прамысловых жывёл падчас палявання. Іржышча – ніжняя частка сцеблаў сельскагаспадарчых культур, што засталася на корані пасля ўборкі ўраджаю.

Увосень на палях застаюцца пажніўныя рэшткі, якія не выкарыстоўваюцца ні на корм, ні на подсціл жывёлам. Акрамя таго, у прыродзе часта сустракаюцца закінутыя палі, якія зарастаюць шматгадовым быльняком і бярозавым самасевам. У гэтых умовах цалкам натуральным выглядае пошук найбольш простага, таннага і хуткага спосабу захаваць урадлівасць глеб. Нажаль, многія гаспадаркі і мясцовыя жыхары такім спосабам лічаць спальванне сухой травы, іржышча і саломы. Гэтаму шмат у чым спрыяюць традыцыйныя ўяўленні пра тое, што пры спальванні сухой травы попел угнойвае глебу, награвяе зямлю і тым самым паскарае рост маладых усходаў.

Аднак у рэчаіснасці стыхійнае выпальванне травы толькі пагаршае сітуацыю. Натуральнае ўгнаенне – пажніўныя арганічныя рэшткі не вяртаюцца ў глебу, бо не перагніваюць, а пасля згарання змываюцца павярхоўным сцёкам. У выніку зніжаецца урадлівасць глеб. Па берагах вадаёмаў і яраў выгараюць кусты і дрэвы і яны перастаюць выконваць свае проціэразійныя функцыі. У выніку, паскараецца дэградацыя глеб. Жыхары вёсак, баючыся бескантрольнага агню, пушчанага суседзямі, часцяком пачынаюць сустрачны адпал, што стварае масавае бедства.

Выпальванне сухой расліннасці на сельскагаспадарчых землях з'яўляецца асноўнай прычынай пераважнай большасці лясных пажараў і нават пажараў у населеных пунктах. Шкода пры гэтым можа значна перавышаць даходы дзяржавы ад дзеючай лясной гаспадаркі. Аднак акрамя лясоў пажарамі закранаюцца і іншыя прыродныя тэрыторыі: сельскагаспадарчыя палі, сенажаці і пашы, балоты.

Улічваючы важны ўплыў метадаў агнявой ачысткі, якія ўжываюцца ў сельскай гаспадарцы, на ўзнікненне прыродных пажараў, становіцца відавочнай неабходнасць вяртання да разумнага доўгатэрміновага планавання, укаранення новых, няісташчальных для урадлівасці глеб тэхналогій, аднавіць ахоўныя лясныя палосы, водаахоўныя і проціэразійныя лясы. Падобныя мерапрыемствы будуць спрыяць адмове ад рудыментарных звычак выпальваць траву.

Што неабходна зрабіць

Абмяркуйце наступную сітуацыю і аргументуйце свой выбар.

Выязджаючы на прыроду восенню ці ранняй вясной, вы бачыце, што сельскагаспадарчыя рабочыя або сяляне падпальваюць іржышча каля лесу ці лугу. Што вы робіце ў гэтым выпадку?

- Спыняецеся і тлумачыце, што падпал іржышча дрэнна ўплывае на глебу, знішчаючы мноства карысных жывёл у яе верхнім пласце, а акрамя таго, можа стаць прычынай пажару ў суседнім лесе, на лузе ці нават перакінуцца на пабудовы.
- Тэлефануеце ў міліцыю ці выклікаеце пажарных.
- Тэлефануеце ў мясцовую або раённую адміністрацыю.
- Абураецеца неасцярожнасцю гэтых людзей, але спецыяльна нічога не робіце.
- Прымаеце рашэнне ініцыяваць сярод мясцовых жыхароў інфармацыйную кампанію пра шкоду выпальвання іржышча.
- Робіце што-небудзь яшчэ.

Інфармацыйная кампанія

Для барацьбы з падпаламі травы неабходна сур'ёзная агітацыйная праца. А для паспяховай прапаганды важна добра ўяўляць сабе зыходную сітуацыю: што думаюць людзі пра шкоду і карысць спальвання травы, ці падпальваюць яны самі і так далей.

Апытальнік ніжэй можа служыць для ініцыявання інфармацыйнай кампаніі на мясцовым узроўні.

Ад чаго часцей за ўсё здараюцца травяныя пажары?

- Непатушаная вогнішча.
- Ад непагашаных недакуркаў.
- Траву падпальваюць дзеці з пясоты.
- Сельскагаспадарчыя палы (каб пазбавіцца ад сухой травы).
- Наўмыснае падпальванне травы (без нагляду).
- Спальванне сухой травы ў пасёлках, вакол дамоў.
- Ад шкла, сонца (у спякоту і засуху).
- Іншыя.

Якую шкоду прыносяць падпалы травы?

- Здараюцца лясныя пажары.
- Здараюцца пажары ў пасёлках.
- Згарае ўсё жывое (жывёлы, казуркі, гнезды птушак).

- Згарае ўрадлівы пласт глебы.
- Дым забруджвае атмасферу.
- Не прыносяць шкоды.
- Не ведаю.

Што трэба рабіць для прадухілення травяных пажараў?

- Праводзіць урокі ў школах пра шкоду падпальвання травы.
- Праводзіць масавую прапаганду супраць падпальвання травы пры дапамозе сродкаў масавай інфармацыі.
- Тушыць травяныя пажары, ствараць мясцовыя брыгады для тушэння падпаленай травы.
- Прымаць папярэдзальныя меры (уборка сухой травы, супрацьпажарныя ровы, штрафы за падпалы травы і т. д.).
- Падпальваць траву пад наглядам (кантраляваныя палы).
- Усё і так добра. Нічога рабіць не трэба.

Крыніца – бюлетэнь «Адродзім наш лес», 2/2006, Грынпіс Расія.